

Pakket maatregelen in stelling gebracht

Graafschades omlaag!

Het aantal graafschades aan kabels en leidingen in Nederland neemt af, maar volgens de sector gaat de daling nog niet snel genoeg. Een wetswijziging, herziening van de CROW-richtlijn en een nieuw KLIC-systeem moeten er voor zorgen dat het jaarlijkse aantal graafschades vanaf 2018 onder de 25.000 duikt, stelt het Kabel- en Leidingoverleg (KLO).

Niet alleen boven de grond is het druk in ons land, ook daaronder: in de Nederlandse bodem ligt momenteel zo'n 1,7 miljoen kilometer aan kabels en leidingen. Zonder deze kabels en leidingen is er geen gas, water, licht, telefoon en internet. Een leveringsonderbreking door graafschade leidt vaak tot (maatschappelijke) overlast en hoge herstellkosten. Bovendien kan graafschade leiden tot gevaarlijke situaties (denk aan een gaslek) of milieuschade (zoals uitstroom van olie).

Om graafschade te voorkomen, is in 2006 het Kabel- en Leidingoverleg (KLO) opgericht. Het KLO bestaat uit grondroeders, netbeheerders en beheerders van de ondergrond en richt zich in de eerste plaats op het nemen van gezamenlijke maatregelen en het maken van afspraken om die graafschade te voorkomen. Daarbij gaat het deze komende jaren in hoofdlijnen om afspraken over verantwoordelijkheid, een gedragscode, zorgvuldig opdrachtgeverschap, graafin-

formatie en een *benchmark* 'voorkomen graafschade'. Goed nieuws: het aantal graafschades daalt sinds 2013, terwijl het aantal graafbewegingen juist is toegenomen. In 2015 registreerde het Agentschap Telecom - onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken - 32.858 graafschades: een vermindering van bijna 6 procent ten opzichte van 2014. Kabels voor communicatieverkeer (telefoon, internet en televisie) werden het vaakst geraakt. Het aantal graafmeldingen bedroeg vorig jaar ruim 530.000, tegen iets minder dan 500.000 in 2014. De daling is vooral te danken aan toenemende bewustwording bij bedrijven, aldus het agentschap.

'We zijn er nog lang niet'

'Er is sprake van een structurele daling op het gebied van graafschades, maar we zijn er nog lang niet', zegt senior inspecteur Robert-Jan Looijmans van Agentschap Telecom, tevens coördinator WION bij het agentschap. WION staat voor Wet informatie-uitwis-

seling ondergrondse netten en is in 2008 in werking gesteld. Looijmans en zijn collega's houden toezicht op het naleven van de grondroerdersregeling, zoals de WION ook wel wordt genoemd. Hierin staat onder meer dat iedereen die in de Nederlandse bodem machinaal gaat graven, verplicht is om minimaal drie dagen van tevoren een graafmelding te doen. Verder is in deze wet de digitale uitwisseling van ligginggegevens geregeld. Looijmans: 'De belangrijkste partijen uit de graafketen - opdrachtgevers, netbeheerders en grondroerders - moeten komende jaren bereid zijn extra inspanningen te leveren. Pas dan kan de doelstelling van het KLO in 2018 worden gehaald.'

Looijmans denkt dat nieuwe technische mogelijkheden als *augmented reality* en innovatieve kabeldetectiesystemen de keten gaan helpen het aantal graafschades verder te laten dalen. 'Het valt me gelukkig op dat alle belanghebbende partijen de noodzaak zien van de zo gewenste daling. Ze zien het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid en realiseren zich dat ze elkaar ook echt nodig hebben. Een grondroerder is afhankelijk van goede informatie vooraf. En van wie krijgt de graver deze informatie? Van de opdrachtgever en de netbeheerder.'

Klic-melding en Keetkaart

Duidelijke tekeningen en heldere, goed omschreven opdrachten zijn volgens Looijmans van essentieel belang om graafwerkzaamheden zonder schade uit te voeren. Soms stuiten inspecteurs van het agentschap op nalatigheid en is een sanctietraject onvermijdelijk, zegt Looijmans. 'Als het nodig is, worden boetes uitgedeeld. De sector vraagt zelf ook om strenge handhaving.' Naast het houden van toezicht probeert het agentschap mee te denken met de sector, onder meer op het gebied van voorlichting. Zo heeft het agentschap een zogenaamde Keetkaart in de vorm van een poster ontwikkeld. Wanneer een Klic-melding is gedaan, ontvangt de grondroerder gebiedsinformatie van het Kadaster. Deze poster laat precies zien uit welke onderdelen de gebiedsinformatie bestaat, zoals leveringsinformatie, ligginggegevens, detailkaarten, brieven van netbeheerders, contactgegevens en schetsen van huisaansluitingen. De naam zegt het eigenlijk al: de Keetkaart moet in elke keet hangen bij plekken waar gegraven wordt.

Het proces 'zorgvuldig graven' staat niet in de WION beschreven: dit is aan de ketenpartijen overgelaten. CROW - het kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte - heeft bij het in werking treden van de wet de richtlijn Zorgvuldig Graafproces 'Graafschade voorkomen aan kabels en leidingen' (CROW 250) uitgebracht, gevolgd door 'Kabels en leidingen rond wateren en waterkeringen' (CROW 308) in 2011. De kern van deze richtlijnen: doe op tijd een graafmelding, beoordeel het kaartmateriaal, zorg dat alle info van het Kadaster op de graaflocatie aanwezig is, graaf proefsleuven en zorg dat de feitelijke graver en voorsteker de benodigde informatie kennen én gebruiken. Agentschap Telecom hanteert deze richtlijn ook bij het toezicht.

Nieuwe richtlijn

Deze richtlijnen worden nog dit jaar samengevoegd tot één nieuwe richtlijn (CROW 500): 'Schade voorkomen aan kabels en leidingen, richtlijn zorgvuldig grondroeren van initiatief- tot gebruiksfase'. De vernieuwde publicatie wordt tijdens het KLO-congres op 2 november gepresenteerd, zegt auteur Richard van Ravesteijn en werkzaam bij advies- en ingenieursbureau Hompe en Taselaar. 'De focus bij de nieuwe richtlijn ligt echt op het voorkomen van schade door grondroeren. De belangrijkste aanpassing? Dat is zonder twijfel het vroeg in kaart brengen van risico's en het lokaliseren in de ontwerpfase', aldus Van Ravesteijn. ➤

FEITEN EN CIJFERS

Aantal graafschades in 2015: 32.858

Aantal graafmeldingen in 2014: 500.000

Aantal graafmeldingen in 2015: 530.000

Ruim 14 procent van het aantal graafschades wordt veroorzaakt door handmatig graven.

De gemiddelde herstelkosten van een graafschade zijn ten opzichte van voorgaande jaren iets gestegen: 796 euro per schade. In 2013 was dat nog 756 euro per schade.

De totale directe schadekosten (reparatie van het net) bedroegen in 2015 iets meer dan 26 miljoen euro. In 2013 vielen de kosten hoger uit: 29,2 miljoen euro.

Kabels voor communicatie (telefoon, internet en televisie) worden het vaakst geraakt.

De helft van het aantal graafschades heeft betrekking op huisaansluitingen.

(BRON: KLO, AGENTSCHAP TELECOM EN KADASTER.)

▲ Jan Peters (voorzitter KLO): 'Halvering van het aantal graafschades ligt binnen handbereik.'

De richtlijn is in opdracht van KLO tot stand gekomen vanuit de samenwerking van vertegenwoordigers uit de graafsector, zoals gemeenten, waterschappen, netbeheerders, grondroerders, ingenieursbureaus en schade-experts. De opzet van de richtlijn maakt de lezer bewust van ieders rol, verantwoordelijkheid en uit te voeren activiteiten, aldus Van Ravesteijn.

De nieuwe richtlijn richt zich dus niet louter op het grondroeren zelf: CROW 500 omvat het gehele proces van een project, dus vanaf initiatief-fase tot en met gebruiksfase. De richtlijn bestaat uit een procesdeel en een kennisdeel. Het blijft een richtlijn, benadrukt Looijmans. Zo staat in het kennishoofdstuk over lokaliseren beschreven wanneer en wat gelokaliseerd moet worden, inclusief voorbeelden. 'Voor de markt blijft er echter ruimte voor het ontwikkelen van nieuwe methoden, denk aan nieuwe scantechnieken.'

WEBSITES

www.gpkl.nl
www.kabelenleidingoverleg.nl
www.klic.nl

KLO-CONGRES: IEDEREEN IS VERANTWOORDELIJK BIJ VOORKOMEN GRAAFSCHADE

'Iedereen is verantwoordelijk als het gaat om voorkomen van graafschade': zo luidt het thema van het Nationaal Kabel- en Leidingcongres, dat op 2 november in Nijkerk wordt gehouden. Het Kabel- en Leidingoverleg (KLO), in 2006 opgericht met als doel om graafschade te voorkomen, is verantwoordelijk voor de organisatie van het eendaagse congres. Vertegenwoordigers van Economische Zaken, Kadaster, Agentschap Telecom, CROW en KLO staan klaar om vragen over de vernieuwingen in de WION, KLIC-WIN en de nieuwe CROW 500 richtlijn Zorgvuldig graafproces te beantwoorden. Het KLO-congres is bedoeld voor iedereen die direct of indirect te maken heeft met WION en het werken aan ondergrondse infrastructuur. In de ochtend is er een plenaire sessie, na de lunchpauze kunnen bezoekers deelnemen aan maximaal drie van de negen aangeboden workshops. Voor meer informatie, zie klo.nu/congres

WION-wijziging

Naast de nieuwe richtlijnen gaat dus ook de WION wijzigen, zegt Maarten van Kesteren van het Ministerie van Economische Zaken. 'Alle huisaansluitingen zijn nu nog uitgezonderd van de WION. In het wetsvoorstel dat geconsulteerd wordt, komt deze uitzondering te vervallen. We gaan per sector bekijken op welke termijn dat gaat gebeuren, het gaat immers om miljoenen aansluitingen. Ik kan me voorstellen dat gasleidingen het eerst aan de beurt zijn, en dan bijvoorbeeld rioleringsaansluitingen.'

Het streven is om de nieuwe WION in 2017 in werking te laten treden, aldus Van Kesteren. 'De formele consultatie is weliswaar net afgerond, maar er volgt nog een uitgebreid parlementair traject.' Van Kesteren noemt WION een mooi voorbeeld van regelgeving die in samenspraak met de sector is opgesteld. Andere aanpassing is een nieuw KLIC-systeem: Klic-online wordt vervangen door het modernere KLIC-WIN. Dit systeem, dat aansluit op de Europese richtlijn INSPIRE, zal zo worden gewijzigd dat het mogelijk wordt om de gebiedsinformatie centraal op te slaan.

Verandering essentieel

Al deze maatregelen moeten er uiteindelijk voor zorgen dat de verantwoordelijke ketenpartijen beter in staat zijn om graafschade te voorkomen, aldus KLO-voorzitter Jan Peters. Om daarin te slagen, is de verandering volgens hem essentieel en noodzakelijk. Het samenwerkingsverband van opdrachtgevers, netbeheerders, grondroerders en overheid houdt nog steeds een concreet doel voor ogen: minder dan 25.000 graafschades per jaar.

Volgens Peters is het uur van de waarheid aangebroken. 'Theoretisch zijn we het in de graafketen al lang met elkaar eens, nu is het tijd om deze middelen toe te passen op alle onderdelen van het graafproces.' De doelstelling van KLO - halvering van het aantal graafschades - ligt volgens Peters binnen handbereik. 'We gaan en moeten die bereiken, onder de voorwaarde dat de aangereikte middelen ook daadwerkelijk ingezet gaan worden. Met alle voorbereidingen is 20 procent van het werk intussen gedaan, nu volgt de overige 80 procent: dat wordt zweten.' Peters is stellig: niet meedoen betekent dat de hele keten verliest. ●